



Temat numeru: Narodowe Czytanie w Białowieży – spotkanie z Mistrzem z Czarnolasu

Są takie dni, kiedy słowo staje się czymś więcej niż literą na papierze – staje się wspólnym oddechem, spotkaniem ludzi, chwilą zatrzymaną w czasie. Takim dniem była sobota 6 września w Białowieży, gdy mieszkańcy i goście zgromadzili się, by wspólnie wsłuchać się w głos Jana Kochanowskiego podczas Narodowego Czytania.

**Więce przeczytają Państwo na stronach 9-10.
Życzymy milej lektury.**

W numerze:

Od redakcji s. 2
Wójt informuje s. 2
Zaproszenie na Konkurs Recytatorski s. 3
Informacje Białowieskiego Ośrodka Kultury s. 4-5
Zaproszenie na wernisaż s. 6
Trochę historii s. 7-9
Narodowe Czytanie w Białowieży - spotkanie z Mistrzem z Czarnolasu s. 9-10
Wystawa plenerowa o królewskiej Białowieży s. 10-11
Wspomnienie o... s. 11-13
Trwa akcja bezpłatnej kastracji zwierząt s. 13
Obwieszczenie s. 14
Zaproszenie na spotkanie s. 15
Ogłoszenia s. 16

Ważne telefony:

Urząd Gminy 85 681 24 87
Białowieski Ośrodek Kultury 85 681 24 60
Biblioteka 85 681 23 95
Nadleśnictwo Białowieża 85 681 24 05
Muzeum Przyrodniczo-Leśne BPN 85 681 22 75
Ośrodek Zdrowia 85 667 24 68
Policja 85 670 41 15
Straż Graniczna 85 685 46 20
Zespół Szkolno Przedszkolny 85 681 23 97
Technikum Leśne w Białowieży 85 681 24 04
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 85 681 26 97
Przedszkole 85 681 23 97 w. 61
Stomatolog 604874917

Drodzy Czytelnicy,

W tym numerze naszego czasopisma szczególnie polecam artykuły **Pana Piotra Bajko**, który wrócił na nasze łamy po długiej przerwie. Pan Piotr, jak zwykle, w bardzo pracowity i wyczerpujący sposób zajął się tematami o których pisze. To dla mnie zaszczyt, że swoją pracę zdecydował się opublikować właśnie w Głosie Białowieży.

Oprócz tego jak zwykle sporo wieści z zakresu szeroko pojętej kultury – nasze instytucje kulturalne działają i mają wiele świeżych pomysłów. Gratuluję!

Pragnę także Państwa zaprosić na spotkanie z **Panią Anną Kulbacką** autorką książki pt. **„Być jak sosna polska... Średnia Szkoła Leśna przy Wydziale Leśnym Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie (1916-1923)”**, które odbędzie się 2 października w Auli Internatu Technikum Leśnego w Białowieży. Dzieła Pani Ani to wartość sama w sobie, więc na pewno będzie ciekawie. Doceniajmy Białowieżan, którzy promują naszą miejscowość przez swoje działania. Najczęściej bezinteresownie i za własne pieniądze. To w dzisiejszych czasach rzadkość.

Z poważaniem

Mateusz Damian Gutowski

Redaktor naczelny "Głosu Białowieży"



Drodzy Mieszkańcy,

2 września wzięłem udział w posiedzeniu Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, a także w spotkaniu roboczym - Interreg NEXT PL – UA – Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu Puszcza Białowieska.

12 września brałem udział w warsztatach poświęconych rozwojowi zrównoważonej, regeneratywnej i odpornej turystyki aktywnej, przyrodniczej oraz kulturowej w województwie podlaskim, zorganizowanym przez

Podlaską Organizację Turystyczną.

15 września uczestniczyłem w Nadzwyczajnym V Zgromadzeniu Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej.

16 września miałem przyjemność uczestniczyć w obchodach Światowego Dnia Turystyki.

W dniach 25-26 września uczestniczyłem w Podlaskim Forum GIS – bezpieczeństwo, zarządzania kryzysowe.

Wszystkie powyższe spotkania były wspaniałym doświadczeniem, a także okazją do rozmowy o przyszłości i kierunkach rozwoju Gminy Białowieża. Mam wiele nowych pomysłów i mam nadzieję, że już niebawem będziemy je mogli wcielić w życie.

Z wyrazami szacunku

Albert Waldemar Litwinowicz

Wójt Gminy Białowieża



III KONKURS RĘCYTATORSKI

organizowany przez
Gminną Bibliotekę Publiczną w Białowieży
z *DZIĘCIOŁEM* w roli głównej

“Mówże pięknie żubrze, mówże!” –
„Stukanie dzięcioła”

23 października 2025,
godz. 10.00

! zgłoszenia do 3 października !

kategorie: od przedszkola do
szkoły średniej

poezja i proza

Konkurs pod honorowym
patronatem: Wójta Gminy
Białowieża, RDLP w Białymstoku
i BPN



Nadleśnictwo Białowieża



Najważniejsze informacje z... Białowieskiego Ośrodka Kultury

Projekcje filmowe

W dniu 28 sierpnia 2025 roku, w sali kinowej Białowieskiego Ośrodka Kultury, w ramach festiwalu „Małe Dzikie” odbyły się projekcje dwóch filmów dokumentalnych: „Ostatni kosiarze” w reżyserii Andrzeja Załęskiego oraz „Cząstka Podlasia” autorstwa Pawła Jankowskiego i Zdzisława Folgi. Pokazy przyciągnęły liczne grono widzów – zarówno mieszkańców, jak i gości spoza regionu.



Serdecznie dziękujemy wszystkim za udział i wspólne przeżycia.

Spektakl „Sensus”

Dnia 30 sierpnia 2025 roku, w Teatrze w Stodole w Teremiskach odbył się pokaz spektaklu „Sensus” w wykonaniu Teatru Sakowicz/Cempura. Wydarzenie odbyło się w ramach programu Teatr Polska. Organizatorem lokalnym było Fundacja Edukacyjna Jacka Kuronia, a partnerem wydarzenia – Białowieski Ośrodek Kultury.



Pożegnaliśmy wakacje

W sobotę, 30 sierpnia 2025 roku, we wsi Pogorzela odbył się profilaktyczny piknik na zakończenie wakacji. Wydarzenie zgromadziło licznych mieszkańców Gminy Białowieża oraz turystów, którzy wspólnie bawili się, korzystali z przygotowanych atrakcji i spędzali czas w radosnej, rodzinnej atmosferze. Organizatorami wydarzenia byli: Białowieski Ośrodek Kultury, Gmina Białowieża oraz sołtys wsi Pogorzela. Na uczestników czekało wiele atrakcji. Animatorzy oferowały m.in. plectenie warkoczków, wykonywanie tatuaży brokatowych oraz skręcanie balonów – z czego chętnie korzystały nie tylko dzieci.



Dużym powodzeniem cieszyła się również zabawa na dmuchańcach. Wstęp na imprezę był bezpłatny. W strefie gastronomicznej na uczestników czekały słodczyce, napoje, pyszny bigos oraz kiełbaski, które można było upiec przy ognisku. Na specjalnie przygotowanej scenie wystąpili: wokalistka Anna Jarząbska, której akompaniował lokalny muzyk Piotr Karpiuk, następnie Andrzej Szypulski, zespół Ruczajok oraz zespół Lotos z Dubin, który rozkręcił taneczną część imprezy – za co serdecznie dziękujemy! Piknik był także okazją do podsumowania realizacji projektu w ramach Programu Odnowy Wsi Województwa Podlaskiego „Kreatywna Wieś”, na który otrzymaliśmy dofinansowanie. Dzięki dotacji udało się sfinansować budowę wiaty ogniskowej i budynku gospodarczego, doposażyć istniejące obiekty oraz stworzyć wystawę starych zdjęć mieszkańców wsi Pogorzela. Dziękujemy wszystkim uczestnikom i zapraszamy do aktywnego uczestnictwa w podobnych wydarzeniach w przyszłości.

Upamiętniono 86. rocznicę wybuchu II wojny światowej

1 września to dzień, który na zawsze zostanie w pamięci Polaków. Tego dnia, 86 lat temu, rozpoczął się największy konflikt zbrojny w dziejach ludzkości – II wojna światowa. Podczas tego najtragiczniejszego w dziejach konfliktu zbrojnego życie straciło kilkadziesiąt milionów osób, zarówno wśród żołnierzy, jak i ludności cywilnej.



W niedzielę, 31 sierpnia 2025 roku, mieszkańcy gminy Białowieża zebrali się pod pomnikiem upamiętniającym ofiary hitlerowskich zbrodni, aby oddać hołd tym, którzy zginęli w czasie wojny. W atmosferze ciszy i zadumy zapalono znicze i złożono kwiaty – symbol pamięci, wdzięczności i szacunku. Następnie, wspólnie z proboszczem parafii rzymskokatolickiej, ks. Bogdanem Popławskim, oraz wikarym parafii prawosławnej, ks. Tymoteuszem Nazdrynem, wszyscy zebrani wzięli udział w ekumenicznej modlitwie za ofiary wojny. Uroczystości towarzyszył podniosły śpiew chóru cerkiewnego, który nadał wydarzeniu szczególny, duchowy wymiar. Pamięć o wszystkich ofiarach II wojny światowej – bez względu na narodowość, wyznanie czy miejsce śmierci – to nasz moralny obowiązek. To również przypomnienie o cenie, jaką ludzkość zapłaciła za nienawiść, nietolerancję i agresję.

Kreatywna wieś 2025

30 sierpnia 2025 roku podczas imprezy plenerowej Piknik Profilaktyczny „Pożegnanie wakacji w Pogorzelnach” odbyło się podsumowanie realizacji zadania pn. „Budowa wiaty ogniskowej oraz budynku gospodarczego z podłożem na terenie Klubu Kultury w Pogorzelnach, wyposażenie budynku w infrastrukturę techniczną oraz wystawę”.

W ramach projektu wykonano wiatę ogni-

skową z podłożem, budynek gospodarczy z podłożem, zakupiono podesty sceniczne, palenisko ogniskowe, pojemniki na wodę, natomiast ściana frontowa budynku Klubu Kultury w Pogorzelnach została wzbogacona o wystawę archiwalnych zdjęć składającą się z siedmiu plansz PCV. Zrealizowane działania znacząco poprawią infrastrukturę lokalną i stworzą nowe możliwości dla integracji mieszkańców oraz rozwoju inicjatyw kulturalnych w Pogorzelnach.



Inwestycja została współfinansowana ze środków budżetu Województwa Podlaskiego w ramach „Programu odnowy wsi województwa podlaskiego – Kreatywna wieś 2025” oraz ze środków własnych Gminy Białowieża.

Wycieczka seniorów

23 września 2025 roku seniorzy z Białowieży wzięli udział w wycieczce do Warszawy, zorganizowanej przez Białowiecki Ośrodek Kultury. W programie znalazło się zwiedzanie Zamku Królewskiego oraz warszawskiej Starówki pod opieką profesjonalnego przewodnika. Była to nie tylko okazja do poznania historii stolicy, ale również miło spędzony czas w gronie znajomych.



Serdecznie dziękujemy Panu Wójtowi za sfinansowanie wyjazdu oraz Dyrektorowi BOK za organizację i okazaną życzliwość. Mamy nadzieję na kolejne, równie udane, inicjatywy.

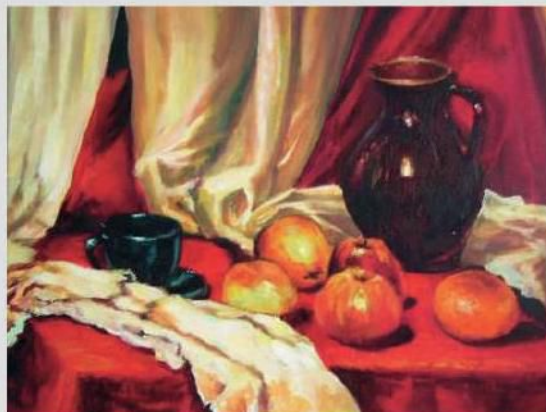
Białowiecki Ośrodek Kultury

zaprasza na wernisaż oraz wystawę malarstwa

Zbyszka Sadowskiego

9 października 2025 (czwartek), godz. 15.00

Galeria oBOK, ul. Sportowa 1, Białowieża



Artysta malarz, pejzażysta, który tworzy nieprzerwanie od 45 lat z taką samą pasją. Tematem przewodnim jego prac jest przyroda, choć towarzyszą mu również motywy marynistyczne, wiejskie czy portrety. Tworzy w nurcie realizmu z elementami naturalizmu. Inspiracje czerpie z podróży na ukochane Podlasie, skąd pochodzi i gdzie zachowało się wiele dzikich, odosobnionych miejsc sprzyjających magicznemu połączeniu z naturą.



Wystawę można oglądać w godzinach pracy
Białowieckiego Ośrodka Kultury
lub po wcześniejszym ustaleniu tel. 856812460

200 lat temu zmarł poeta Franciszek Karpiński



Poeta Franciszek Karpiński (1741-1825). Grafika A. Regulskiego.

We wrześniu bieżącego roku przypada dwusetna rocznica śmierci Franciszka Karpińskiego – polskiego poety epoki oświecenia, dramaturga, pamiętnikarza, tłumacza, pedagoga-moralisty i publicysty. Był on głównym przedstawicielem nurtu sentymentalnego w polskiej liryce (tworzył sielanki, dумы, elegie, wiersze patriotyczne, pieśni religijne). Przez ćwierć wieku mieszkał na wschodnim skraju Puszczy Białowieskiej.

Niestety, z żalem należy skonstatować, że białowiecki matecznik nie stał się dla poety natchnieniem literackim, nie poświęcił mu on ani jednego utworu. Wprawdzie Karpiński z rzadka wspomina o lasach białowieskich w swych listach i pamiętniku, ale raczej z pozycji praktycznych. Poeta po prostu bał się dzikiej przyrody, odczuwał do niej niechęć. Zaświadczają o tym chociażby takie sformułowania, jak: „siedziałem w domku moim, w pośrodku lasu okropnego” czy „poro-

biwszy około domu mego zagrody silne, ocalałem się od wilków i niedźwiedzi”.

Franciszek Karpiński urodził się 4 października 1741 roku w Hołoskowie na Pokuciu w pow. kołomyjskim. Był synem ubogiego szlachcica, zarządcy majątku należącego do Potockich.

Ukończył kolegium jezuickie w Stanisławowie, w którym odbył dwuletni kurs retoryki i filozofii, oraz akademię jezuicką we Lwowie, uzyskując stopień bakałarza teologii oraz doktora filozofii i nauk wyzwolonych. Następnie przez półtora roku przebywał w Wiedniu, doskonaląc m.in. znajomość języków obcych oraz słuchając na uniwersytecie wykładów znakomitych przyrodników.

W latach 1775-1778 gospodarował na dzierżawach w Galicji, co zapewniało mu pewną niezależność finansową. Pierwszy swój tomik wierszy „Zabawki wierszem i przykłady obyczajne” wydał we Lwowie w 1780 roku. Później wyjechał do Warszawy, gdzie opiekował się biblioteką Czartoryskich. W tym czasie wydał kolejne trzy tomy swych wierszy. Po półtora roku, rozczarowany życiem w stolicy oraz obłudą panującą w tamtejszych sferach towarzyskich, powrócił na Ruś Czerwoną, znajdującą się już pod zaborem austriackim. Utrzymywał się dzierżawiąc różne majątki i zatrudniając się jako guwerner na dworach magnackich. Odwiedzał też Warszawę, gdzie był uczestnikiem obiadów czwartkowych u króla. Tutaj poznał administratora dóbr stołowych litewskich Marcina Badeniego, dzięki któremu otrzymał w 6-letnią dzierżawę klucz Suchodolina w Grodzieńskim.

W 1791 roku Karpiński na prośbę króla Stanisława Augusta przeniósł się do Zabłudowa, aby zająć się wychowaniem osieroconego Dominika Radziwiłła. W niecały rok po objęciu funkcji guwenera musiał zrezygnować z tej posady. W tym czasie, za wstawiennictwem Badeniego, dostał w 50-letnią dzierżawę niewielką kolonię Kraśnik, leżącą na wschodnim skraju Puszczy Białowieskiej, przy trakcie z Prużany do Świsłoczy. Kolonię tę z czasem zaczęto nazywać Karpinem.

Do wykarczowania i zagospodarowania poeta miał 20 włók nieużytków. Zbudował drewniany dworek i karczmę, założył folwark. Osiadł tutaj na stałe pod koniec października 1793 roku,

z planem spędzenia w tym miejscu reszty swego życia. W kolonii Karpińskiego osiadło też na czynszu kilku ubogich chłopów.

Leon Zienkowicz (ps. Lach z Lachów) o tym okresie życia Karpińskiego tak pisał na łamach „Gazety Warszawskiej” (nr 214/1858): „Bywałem z rodzicami moimi w Kraśniku, czyli Karpinie, w którym jak za świętych czasów patryarchalnych, był Karpiński ojcem, rządcą i prawodawcą owej jedynej w swym rodzaju osady. Miłość, ludzkość, braterstwo i sprawiedliwość, nęciły do niej ze wsi okolicznych rolników, którym nasz rolnik-poeta wydziślał, czyli odstępował część roli swojej, dopomagał im w pobudynkach, oświecał w gospodarstwie, przepisywał ustawy dotyczące porządku, pracy i obyczajności, i z każdym dniem przekonywał się dowodnie, i to głosił publicznie, że braterskie obchodzenie się z ludem ani go psuje, ani gospodarzowi dobremu i rządmemu uszczerbku nie przynosi. Najwymowniejsze osobiste doświadczenie i przeświadczenie. Nie było w domu naszego osadnika Białowiezkiego zbytków, przesady i wykwestów, ale był dostatek, ale była swoboda i wygoda”.

Z kolei hr. Leon Potocki na łamach „Kwartalnika Litewskiego” (T. 2 z 1910 r.) tak opisuje siedzibę Karpińskiego: „...jego drewniany dworek stoi blisko drogi. Dwa ganki z daszkami, dwoje drzwi, żadnego okna od dziedzińca. Za domem gęsty las jodeł, wkoło wytrzebione pole ocienione lasami. Tu poeta serca mieszkał długo, tu razem ze swoimi chłopkami wydzierał i uprawiał rolę. Za sielankę zapłacono mu sielanką, kawałem prostej ziemi, za kawał prostej i prostodusznej poezji”.

Spokojne życie zakłóciły poecie w 1794 roku działania powstania kościuszkowskiego, które wybuchło po II rozbiórze Rzeczypospolitej i było skierowane przeciwko Rosji i Prusom. Dom Karpińskiego został ograbiony, a było wyróżnione przez wojsko kozackie. Karpiński zbiegł w głąb puszczy, co zapewne uratowało mu życie, choć po kraju rozeszła się nieprawdziwa pogłoska o jego śmierci.

W 1795 roku Karpiński sprowadził do folwarku dwoje wnuków swojej siostry: Franciszka i Katarzynę Kozierowskich. Katarzyna wkrótce wyszła za mąż (huczne wesele odbyło się w Kraśniku!) i opuściła folwark. Dzięki pomocy wnuka w prowadzeniu gospodarstwa, Karpiński mógł dokonywać częstych podróży. W Grodnie odwiedzał m.in. króla Stanisława Augusta i generał-gu-

bernatora Litwy, księcia Mikołaja Repnina. W Białymstoku bywał u Izabeli Branickiej, a w Puławach i Warszawie u Czartoryskich.

Wielokrotnie bywał też gościem leśniczego Puszczy Białowieskiej i zarządcy folwarku w Białowieży pułkownika Krzysztofa Engelgardta. W 1800 roku, specjalnie dla niego, sprowadził z Wołynia kapitana wojska francuskiego de Sempigniego, emigranta politycznego. Sempigni osiadł w Białowieży i zajął się nauczaniem synów Engelgardta. Uczył odpłatnie języka francuskiego i geografii. Karpiński uznał, że pensja kilkudziesięciu dukatów jest za niska dla francuskiego nauczyciela i ściągnął na naukę u niego kilkoro dzieci szlacheckich z najbliższych okolic, co podniosło pensję nauczycielską do 300 dukatów rocznie. W ten sposób w domu Engelgardta powstała szkoła, do której uczęszczało m.in. dwóch synów hrabiego Karola Prozora – Józef i Władysław.

Karpiński w owym czasie był już szeroko znany i ceniony w kraju. Jego przyjaciele długo boleli nad decyzją poety odsunięcia się od świata, ale Karpiński trwał w swoim postanowieniu. Pomimo tego wciąż otrzymywał nowe zaszczyty i propozycje. W listopadzie 1800 roku został powołany na członka czynnego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie. Cztery lata później zaproponowano mu urząd wizytatora generalnego szkół w guberni wileńskiej lub grodzieńskiej. Poeta jednak odmówił ze względu na wiek, słabe zdrowie i ciężące na nim obowiązki gospodarskie. Podjął się zaś kontroli nad otwartym u schyłku 1805 roku gimnazjum w niedalekiej Świsłoczy. Gimnazjum to wizytował w 1806 roku, ofiarował mu też pewną ilość książek z własnego księgozbioru. Zajmował się również wychowywaniem synów i córek okolicznych ziemian.

W 1806 roku ukazały się drukiem 4 tomy „Dzieł wierszem i prozą” Franciszka Karpińskiego, co uradowało poetę, choć po ostatnim rozbiórze Rzeczypospolitej przestał już tworzyć poezję. Odtąd w jego twórczości dominowały tylko zagadnienia wychowawcze. Wiele swych planów nie zrealizował „okropnością wojen ustawicznych zmordowany”. Po upadku Rzeczypospolitej, Karpiński często popadał w depresję. Jedynym jego pocieszeniem była gra na gitarze i lektura książek, których w Kraśniku zgromadził bardzo dużo.

W czasie wojny 1812 roku, podczas odwrotu wojsk napoleońskich spod Moskwy, dworek Karpińskiego ponownie został splądrowany

i ograbiony, spłonęła też część zabudowań. Będąc już starcem, Karpiński nie miał sił ani chęci do ponownego podnoszenia domu z ruiny. Zamieszkał w wydzierżawionej na 3 lata pobliskiej wsi Murawa. Wcześniej zaś zabiegał o kupno wsi rządowej Masiewo. Część dochodów z tej posiadłości zamierzał przeznaczyć na wieczysty fundusz szkolny dla najuboższych dzieci. Najprawdopodobniej w 1818 roku zakupił od sędziego granicznego wołkowyskiego Wincentego Orzechowskiego dobra Chorowszczyzna pod Łyskowem, gdzie zamieszkał z wnukiem Francisz-

kiem Kozierowskim i jego rodziną. Spędził tutaj resztę życia, spisując swój pamiętnik.

Poeta, pomimo, że miał w swym życiu trzy wybranki serca, nigdy z żadną z nich się nie ożenił.

Zmarł 16 września 1825 roku w Chorowszczyźnie koło Wołkowyska. Został pochowany na cmentarzu przykościelnym w Łyskowie (rejon prużański).

Piotr Bajko

Temat numeru

Narodowe Czytanie w Białowieży – spotkanie z Mistrzem z Czarnolasu



Są takie dni, kiedy słowo staje się czymś więcej niż literą na papierze – staje się wspólnym oddechem, spotkaniem ludzi, chwilą zatrzymaną w czasie. Takim dniem była sobota 6 września w Białowieży, gdy mieszkańcy i goście zgromadzili się, by wspólnie wsłuchać się w głos Jana Kochanowskiego podczas Narodowego Czytania.

Pierwsze były fraszki. Krótkie, błyskotliwe,

pełne humoru – jakby poeta z Czarnolasu sam z nami siedział i żartował, puszczając oko do słuchaczy. „Na zdrowie”, „Na lipę”, „Do gór i lasów” czy „O doktorze Hiszpanie” rozbrzmiały w interpretacjach **Adama Bochińskiego, Darii Chileckiej, Marii Nowickiej-Szpakowicz, Agnieszki Sac, Iwony Lickiewicz i Marka Zubryckiego**. Śmiech mieszał się tu z mądrością – bo w lekkiej formie poeta zawarł prawdy, które nie tracą znaczenia.

Potem przyszła pora na Pieśni. Ich ton zmienił nastrój – zamiast żartu pojawiła się refleksja, podziękowanie Bogu, zachwyt nad naturą, wezwanie do nadziei i patriotyzmu. Słowa: „Czego chcesz od nas, Panie”, „Nie porzucaj nadzieje” czy „Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie” wybrzmiały donośnie, jak modlitwa i przestroga zarazem. Tę część spotkania współtworzyli: **Helena Karwowska, ksiądz Bogdan Popławski, Bogumiła Jędrzejewska, Anetta Świć, Mateusz Gutowski i Eugeniusz Super-son**. To była chwila, w której poezja stała się przestrzenią wspólnego namysłu nad światem i nad samymi sobą.

Na końcu były Treny. To one dotknęły serc najmocniej – bo w nich poeta przestał być filozofem, a stał się zwykłym ojcem, który utracił ukochane dziecko. Smutek, rozpacz i poszukiwanie sensu w bólu zabrzmiały w głosach **Walentyny Jaganow, Anny Plewy, Anny Kulbackiej i Elżbiety Laprus**. Szczególnie mocno wybrzmiał Tren IX, w którym Kochanowski przypomina, że wobec przemijania i wielkiego porządku świata nasze ludzkie troski są niczym – a jednak właśnie one nadają sens naszemu życiu. I w tej świadomości tkwi siła fraszek – drobnych, ulot-

nych, a jednocześnie wiecznie aktualnych. Nasze życie, jak fraszka, jest pełne znaczeń tylko wtedy, gdy potrafimy je dostrzec, docenić i dzielić z innymi.



To spotkanie nie było jedynie wspólnym czytaniem. Było jak podróż – od radości codzien-

nych fraszek, przez refleksyjne pieśni, aż po przejmujące treny. Podróż, która uświadomiła nam, że literatura nie starzeje się z wiekiem. Że wciąż jest lustrem – pokazującym nasze uśmiechy, nasze zadumy i nasze łzy.

Na zakończenie uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz specjalne wydanie „**Fraszek, Pieśni i Trenów**”. Ale prawdziwą pamiątką są emocje, które każdy z nas zabrał do domu – zapisane nie na papierze, lecz w sercach.

Białowieża tego dnia znów stała się miejscem, w którym tradycja spotkała się ze współczesnością. A głos Jana Kochanowskiego – choć z odległego Czarnolasu – zabrzmiał tu równie wyraźnie, jakby był jednym z nas.

GBP

Wydarzenia kulturalne

Wystawa plenerowa o królewskiej Białowieży



Ryc. 1. Zamek Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie. Fot. Wikimedia Commons.

Wystawa plenerowa pt. „*Z Krakowa, Wilna i Warszawy do Białowieży. Podróże i łowy królów Polski i wielkich książąt Litwy*” autorstwa dr Joanny Wawrzeniuk i prof. Bogumiły Jędrzejewskiej była w dniach 28 sierpnia – 26 września br. prezentowana na dziedzińcu Zamku Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie.

Właśnie z tego miejsca na łowy do Białowieży wielokrotnie wyruszali wielcy książęta. Do wileńskiego zamku przybywali z Krakowa i Warszawy królowie Polski. Wystawa – z konieczności

w wielkim skrócie – pokazuje wspólne dziedzictwo Litwy i Polski związane z Puszczą Białowieżską.



Ryc. 2. Wernisaż białowiejskiej wystawy w sali konferencyjnej Zamku; od lewej Andrius Kerulis i autorki. Fot. A. Kulbacka.

Wernisaż poprowadzili pracownicy Zamku: pani dr Toma Zarankaite-Margienė, dyrektor Wydziału Badań nad Historią Kultury wileńskiego Narodowego Muzeum – Zamku Wielkich Książąt i pan Andrius Kerulis, szef Wydziału Publikacji i Wystaw. Spotkanie w sali konferencyjnej Zamku otworzyły hejnały myśliwskie. Następnie autorki wystawy wygłosiły dwa wykłady – historyczny i archeologiczny – tłumaczone symultanicznie na język litewski, po czym wszyscy zebrani przeszli na dziedziniec arkadowy Zamku, aby obejrzeć wystawę. Tę część spotkania rozpoczął koncert muzyki dawnej w wykonaniu zespołu muzyków

z Narodowego Teatru Opery i Baletu w Wilnie.

Na wernisaż przybyło blisko 200 osób, między innymi pan Simonas Kairys, poseł na Sejm Republiki Litewskiej i były minister kultury, przedstawiciele stowarzyszenia litewskiej szlachty, związku łowieckiego z Kowna i Wilna, wielu młodych ludzi zainteresowanych historią. Obecny był chargé d'affaires ad interim Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej pan Grzegorz Poznański oraz dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie dr Piotr Drobniak. Relację z wernisażu nagrały TVP Wilno i litewskie radio LRT Radijas.

Wystawa, według informacji dr Tomy Zankaitė-Margienė, cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem Litwinów i zagranicznych turystów odwiedzających Zamek Wielkich Książąt. Od 28 września wystawa będzie przez miesiąc prezentowana w Białowieży przed budynkiem dyrekcji

i Muzeum Białowieskiego Parku Narodowego.

•
Dr Joanna Wawrzeniuk

Instytut Archeologii, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa

*Prof. dr hab. Bogumiła Jędrzejewska
Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk,
Białowieża*

Wystawa jest realizowana w ramach projektu badawczego Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pt. „Dziedzictwo Wazów w Białowieży (tajemnica pałacowych dębów)”, dofinansowanego ze środków budżetu Państwa z programu Nauka dla Społeczeństwa II, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego; kier. projektu dr Joanna Wawrzeniuk.

Wspomnienie o...

W 95. rocznicę urodzin Amelii Kaweckiej



Dr Amelia Kaweckia (1930-2014)

Przyrodę Puszczy Białowieskiej bada wielu naukowców. Większość z nich – to ludzie związani z instytucjami naukowymi rozsiadani po całym kraju, a także za granicą. Tylko

niektórzy osiadają w Białowieży na stałe, wiążąc się z którymś z miejscowych ośrodków naukowych. Jedną z takich osób była dr Amelia Kaweckia. Pracowała w placówce Instytutu Badawczego Leśnictwa, ale swój ślad odcisnęła także w turystyce, ogrodnictwie i zagospodarowaniu przestrzennym naszej gminy.

Urodziła się 30 października 1930 roku w leśniczówce Borsuki (powiat pułtuski). Ojciec Czesław Welcer był leśniczym i już od najmłodszych lat wprowadzał córkę w tajniki życia lasu. Matka Halina z domu Estkowska pracowała jako nauczycielka.

W czasie II wojny światowej Amelia pobierała naukę w domu. Po zakończeniu wojny uczęszczała do Gimnazjum i Liceum w Pułtusku. Studia rozpoczęła w 1947 roku na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego, ale po roku przeniosła się na Wydział Ogrodniczy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Studia ukończyła z dyplomem magistra z zakresu architektury krajobrazu i dendrologii.

Pracę zawodową rozpoczęła w handlowej firmie Rolimpex, do której została skierowana nakazem pracy. Zajmowała się importem nasion dla celów doświadczalnych. Po roku przeniosła się do Zarządu Zieleni Miejskiej – tu zajmowała się konserwacją i urządzaniem zieleńców.

W tym czasie wyszła za mąż za leśnika – mgr. inż. Andrzeja Kaweckiego. W 1955 roku urodził się im syn Jarosław. W 1956 roku, kiedy Andrzej Kaweckie otrzymał pracę w Białowieskim Parku Narodowym, cała rodzina przeniosła się do Białowieży. Amelia zajmowała się opieką nad dziećmi (w 1957 roku przyszedł na świat drugi syn – Witold) i do 1962 roku pracowała tylko dorywczo. W 1957 roku przeprowadziła inwentaryzację drzew i krzewów na terenie Parku Pałacowego w Białowieży, wykazując 98 gatunków.

Bardzo szybko zainteresowała się odrażdżającym się po wojnie przewodnictwem turystycznym. W 1959 roku ukończyła kurs przewodnicki, zostając jedną z pierwszych białowieskich przewodniczek. Na zebraniu organizacyjnym Koła Przewodników PTTK została wybrana przewodniczącą Komisji Rewizyjnej Koła. Na repetytoriach szkoleniowych uzyskiwała najlepsze lokaty. W 1960 roku weszła w skład Komisji Szkoleniowej Koła. Przez długi okres zajmowała się doszkalaniami przewodników.

W 1962 roku została zatrudniona w miejscowej placówce Instytutu Badawczego Leśnictwa, w której pracowała do czasu odejścia na emeryturę w 1990 roku. W ostatnich latach pełniła funkcję zastępcy kierownika zakładu.

Pracując pod kierunkiem prof. dr. hab. Aleksandra W. Sokołowskiego, szybko uzyskiwała osiągnięcia w zakresie botaniki, fitosocjologii i ekologii lasu. Początkowo tylko asystowała swojemu kierownikowi w pracach badawczych, ale już po kilku latach przystąpiła do samodzielnej realizacji badań nad morfologiczną zmiennością świerka w Puszczy Białowieskiej. Ich uwieńczeniem był tytuł doktora nauk leśnych, który uzyskała w 1970 roku w Instytucie Badawczym Leśnictwa.

W kolejnych latach pracy dr Kawecka poszerzała swą wiedzę z zakresu ekologii i typologii leśnej. Podejmowała coraz to nowe, bardziej urozmaicone tematy badań. Do ważniejszych prac realizowanych przez nią w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych należała inwentaryzacja florystyczna w północno-wschodniej Polsce oraz badania z zakresu wpływu turystyki i rekreacji na zbiorowiska leśne, prowadzone w Puszczech: Białowieskiej i Augustowskiej. W tym czasie uczestniczyła również w pracach badawczych dotyczących wpływu na zbiorowiska leśne związków azotu, emitowanych przez Zakła-

dy Azotowe w Puławach. Niektóre badania realizowała we współpracy z naukowcami z ZSRR i Czechosłowacji. Badania te dotyczyły wpływu turystyki na zbiorowiska leśne i zieleni podmiejską.

Wyniki swych prac publikowała sukcesywnie w wydawnictwach naukowych. Uzbierało się ich ponad 70.

Będąc już na emeryturze, nadal prowadziła badania. Realizowała prace zlecone jej przez różne instytucje, m.in. Zakład Gospodarki Wodnej IBL, Północnopodlaskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Białowieski Park Narodowy.

W ramach grantu GEP 0521685 pol. „Zachowanie bioróżnorodności Puszczy Białowieskiej” wykonała wspólnie z mgr. inż. Andrzejem Antczakiem i Bazylim Skiepmo badania na temat „Stan zadrzewień i użytków ekologicznych w Gminie Białowieża w roku 1995”.

Opracowała kilka projektów zieleni (m.in. dla Parafii Katolickiej w Kalinówce Kościelnej, terenu w pobliżu Moniek oraz w Narewce, także dla Zakładu Badań Ssaków PAN, Białowieskiego Parku Narodowego i dla zaprzyjaźnionych lekarzy z Hajnówki).

W 2000 roku przeprowadziła szczegółową inwentaryzację drzew rosnących w Parku Dyrekcyjnym w Białowieży. Zidentyfikowała i oznaczyła 970 drzew o pierśnicy powyżej 10 cm.

W ramach edukacji ekologicznej napisała foldery: „Park Pałacowy Białowieskiego Parku Narodowego” (1989), „Ścisły rezerwat przyrody Białowieskiego Parku Narodowego w Białowieży” (1994), „Wszystko o Białowieskim Parku Narodowym. Park Pałacowy” (1999). Jest też współautorką (z Aliną W. Waszkiewicz i Jerzym Orchowskim) folderu „50 lat Zespołu Szkół Leśnych w Białowieży” (2001).

Była jednym z konsultantów naukowych serialu przyrodniczego Bożeny i Jana Walencików pt. „Tętno pierwotnej puszczy” (1995).

W okresie przemian ustrojowych w kraju zdecydowanie opowiedziała się po stronie „Solidarności”. W 1990 roku została wybrana do zarządu Międzyzakładowej Komisji „Solidarności” w Białowieży.

Mając usposobienie romantyczne i refleksyjne, próbowała swych sił w poezji. Wiersze zamieszczała w „Głosie Białowieży” i „Pośtańcu Miłości”.

Za swą pracę zawodową i działalność społeczną została uhonorowana kilkoma odznaczeniami: Srebrną Odznaką Związku Zawodowe-

go Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego (1978), Dyplomem I stopnia Specjalizacji Zawodowej Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa w zakresie Ochrony Lasu (1986), Złotą Odznaką Honorową Ligi Ochrony Przyrody (1988), Srebrnym Krzyżem Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej (1990).

W ostatnim okresie życia przebywała w domu opieki w Dobrym Lesie (pow. łomżyński).

Zmarła 28 stycznia 2014 roku w wieku 83 lat. Została pochowana na cmentarzu w Białowieży, obok swojej matki Haliny. Nieco ponad siedem lat później w ich pobliżu spoczął starszy syn Amelii – dziennikarz i prezenter radiowy Jarosław Kaweczki, który zmarł 2 grudnia 2002 roku.

Piotr Bajko

Uwaga!

**SKONTAKTUJ SIĘ
Z URZĘDEM GMINY!**

RUSZA AKCJA BEZPŁATNEJ KASTRACJI ZWIERZĄT!

Od 29.04.2025 do 30.11.2025 r.

mieszkańcy gminy Białowieża

mogą skorzystać z bezpłatnego zabiegu kastracji i znakowania psa lub kota.

**OPIEKA NAD ZWIERZĘTAMI
TO TAKŻE KONTROLA
ICH ROZMNAŻANIA**

„Kastracja zarówno samic, jak i samców psów i kotów ma pozytywny wpływ na wiele aspektów dotyczących ich zdrowia. Wykastrowane zwierzęta tych gatunków mają również statystycznie większą średnią długość życia od zwierząt niekastrowanych”

lekarz weterynarii Weronika Rarok

Aby złożyć wniosek należy skontaktować się z Urzędem Gminy.

Wysokość środków finansowych ograniczona, dofinansowanie zostanie zapewnione według kolejności zgłoszeń. Szczegółowych informacji o realizacji Akcji udziela Urząd Gminy.

www.akcjakastracja.org
www.fundacjazwierz.org

ZWIERZ

**ZWIERZOWA
AKCJA KASTRACJA!**

OBWIESZCZENIE

Wójt Gminy Białowieża, powiadamia o rozpoczęciu konsultacji społecznych **dotyczących przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Białowieża w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji**

Na podstawie art. 30 ust. 1 w zw. z art. 5a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 poz. 1153) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 7 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), w związku uchwałą nr XIII/72/25 Rady Gminy Białowieża z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Białowieża do 2030 roku oraz uchwałą nr XXVIII/151/09 Rady Gminy Białowieża z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Białowieża

zawiadamiam, że

w dniach od **01.10.2025 r. do 30.10. 2025r.** przeprowadzone zostaną konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Białowieża w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Konsultacje odbędą się w formie:

1. Zbieranie uwag w postaci elektronicznej za pomocą formularza (stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia nr 35.2025) dostępnego do pobrania na stronie Gminy Białowieża poprzez przesłanie za pomocą poczty elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@ug.bialowieza.pl
2. Zbieranie uwag w postaci papierowej
 - a. za pomocą ww. formularza zamieszczonego do pobrania oraz wydrukowania ze strony www.gmina.bialowieza.pl oraz www.bip.bialowieza.pl
 - b. formularza w formie papierowej udostępnionej w sekretariacie Urzędu Gminy Białowieża, ul. Sportowa 1, 17-230 Białowieża. Wypełniony formularz w formie papierowej można złożyć osobiście w sekretariacie Urzędu Gminy Białowieża w godzinach pracy urzędu lub za pośrednictwem poczty na adres Urzędu Gminy Białowieża, ul. Sportowa 1, 17-230 Białowieża.
 - c. W przypadku dostarczenia formularza za pośrednictwem poczty decyduje data wpływu korespondencji do Urzędu Gminy Białowieża.
3. zbieranie uwag ustnych:
 - a. przekazanych z wykorzystaniem numeru telefonu; uwagi ustne można zgłosić pod numerem telefonu 85 6812487 wew. 35 w godzinach pracy urzędu.



Signed by /
Podpisano przez:

Albert Waldemar
Litwinowicz

Date / Data: 2025-
09-23 15:03

BIAŁOWIESKIE STOWARZYSZENIE DZIEDZICTWA PUSZCZY

serdecznie zaprasza na spotkanie

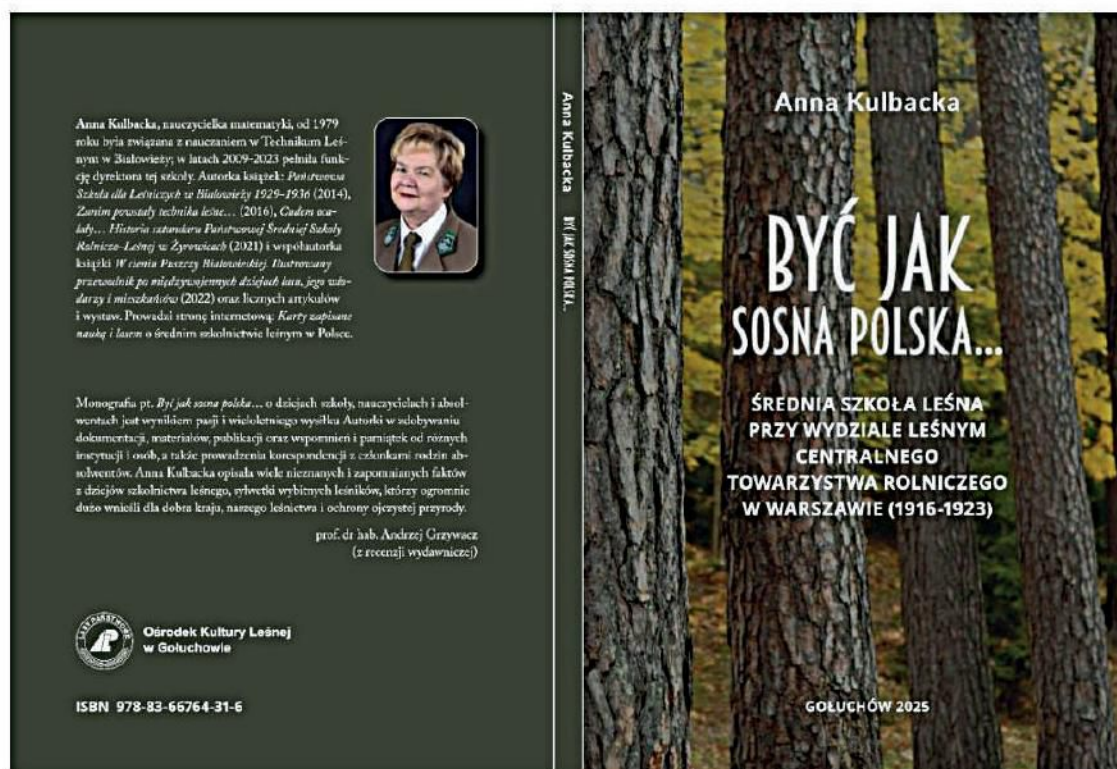
z **Anną Kulbacką**

autorką książki pt.

„Być jak sosna polska... Średnia Szkoła Leśna przy Wydziale Leśnym Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Warszawie (1916-1923)”

w dniu **2 października 2025 r. (czwartek)** o godz. **18.00**

do Auli Internatu Technikum Leśnego w Białowieży



Na spotkaniu można będzie nabyć książkę.

Cena 64 zł.

Ogłoszenie

Masz problem z zakupem węgla na nadchodzącą zimę? Gmina Białowieża ma dla Ciebie rozwiązanie! Oferujemy węgiel typu orzech w praktycznych workach Big Bag (ok. 800 kg) w atrakcyjnej cenie 800 zł bruttoworek.

Wygoda: Węgiel dostarczymy pod wskazany adres (opłata dodatkowa).

Dostępność: Skontaktuj się z nami, a odpowiemy na wszystkie Twoje pytania: Urząd Gminy Białowieża tel.: 85 681 24 87 w. 25, godziny otwarcia: 7:30-15:30.

Ogłoszenie

Sprzedam działkę o numerze geodezyjnym 872 o powierzchni 885m² położoną w Białowieży w obrębie Zastawa-Krzyże. Działka nieogrodzona, może być budowlaną, dojazd od ulicy Nowej.

Cena 80 000 zł do negocjacji.

Tel. 600 33 21 99 - Halina Dowbysz

GŁOS BIAŁOWIEŻY - GAZETA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Wydawca: Białowieski Ośrodek Kultury
ul. Sportowa 1, 17-230 Białowieża, tel.: 85 68 12 460
Redaktor naczelny: Mateusz Damian Gutowski
Druk: Białowieski Ośrodek Kultury
Korekta: Gminna Biblioteka Publiczna
Numer zamknięto: 27.09.2025 r.
E-mail: bok@ug.bialowieza.pl
Strona internetowa: www.gmina.bialowieza.pl
Nakład: 350 egzemplarzy

